

# Spis treści

|                                                                                                             |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Wstęp</b> .....                                                                                          | 9  |
| <b>Rozdział 1</b>                                                                                           |    |
| <b>Stan bezpieczeństwa i zapobieganie przestępczości – podstawowe potrzeby społeczności lokalnych</b> ..... | 11 |
| 1.1. Pojęcie bezpieczeństwa .....                                                                           | 11 |
| 1.1.1. Podsumowanie .....                                                                                   | 16 |
| 1.2. Podstawowe pojęcia związane z zapobieganiem przestępczości .....                                       | 16 |
| 1.2.1. Problem kryminalny .....                                                                             | 16 |
| 1.2.2. Patrol prewencyjny .....                                                                             | 19 |
| 1.2.3. Zapobieganie przestępczości .....                                                                    | 20 |
| 1.2.4. Kryminologia .....                                                                                   | 20 |
| 1.2.5. Potrzeba bezpieczeństwa .....                                                                        | 21 |
| 1.2.6. Trójkąt kryminalny .....                                                                             | 24 |
| 1.2.7. Więzy społeczne .....                                                                                | 26 |
| 1.2.8. Społeczne oczyszczenie .....                                                                         | 28 |
| 1.2.9. Działalność pożytku publicznego i wolontariat .....                                                  | 29 |

## Rozdział 2

|                                                                                |    |
|--------------------------------------------------------------------------------|----|
| Kompetencje i zakres działania władz lokalnych w zakresie bezpieczeństwa ..... | 32 |
| 2.1. Samorząd gminny .....                                                     | 32 |
| 2.1.1. Zadania własne gmin .....                                               | 32 |
| 2.1.2. Zapobieganie narkomanii .....                                           | 36 |
| 2.1.3. Zapobieganie alkoholizmowi .....                                        | 38 |
| 2.1.4. Powoływanie straży miejskiej .....                                      | 41 |
| 2.2. Samorząd powiatowy .....                                                  | 43 |
| 2.2.1. Zadania powiatu .....                                                   | 43 |
| 2.2.2. Zadania komisji bezpieczeństwa .....                                    | 44 |
| 2.2.3. Skład komisji .....                                                     | 45 |
| 2.3. Policja .....                                                             | 47 |

## Rozdział 3

|                                                                           |    |
|---------------------------------------------------------------------------|----|
| Lokalne strategie zapewniania bezpieczeństwa .....                        | 58 |
| 3.1. Strategie działań profilaktycznych .....                             | 58 |
| 3.2. Tendencje w zapobieganiu przestępczości .....                        | 63 |
| 3.3. Klasyfikacja policyjnych programów zapobiegania przestępczości ..... | 67 |
| 3.4. System zapobiegania przestępczości w skali lokalnej .....            | 71 |
| 3.4.1. Polityka społeczna .....                                           | 72 |
| 3.4.2. Polityka kryminalna .....                                          | 73 |

## Rozdział 4

|                                                                                  |    |
|----------------------------------------------------------------------------------|----|
| Zachowania prospołeczne a poprawa bezpieczeństwa .....                           | 77 |
| 4.1. Rządowy program poprawy bezpieczeństwa obywateli „Razem Bezpieczniej” ..... | 77 |
| 4.1.1. Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania .....       | 80 |
| 4.1.2. Przemoc domowa .....                                                      | 84 |
| 4.1.3. Bezpieczeństwo w szkole .....                                             | 85 |
| 4.1.4. Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej .....                    | 87 |
| 4.1.5. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym .....                                     | 89 |

|                                                         |    |
|---------------------------------------------------------|----|
| 4.1.6. Bezpieczeństwo w działalności gospodarczej ..... | 90 |
| 4.1.7. Ochrona dziedzictwa narodowego .....             | 91 |
| 4.1.8. Inicjatywy wspierające program .....             | 92 |
| 4.1.9. Analiza skuteczności programu .....              | 93 |
| 4.1.10. Realizacja i finansowanie programu .....        | 94 |
| 4.2. Zachowania aspołeczne i antyspołeczne .....        | 96 |
| 4.2.1. Typologia zachowań przestępczych .....           | 97 |

## Rozdział 5

### Pobudzenie aktywności obywatelskiej na rzecz bezpieczeństwa .....

101

|                                                                                   |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 5.1. Podstawy teoretyczne działalności obywateli<br>na rzecz bezpieczeństwa ..... | 101 |
| 5.2. Światowe doświadczenia związane aktywnością obywatelską .....                | 104 |
| 5.2.1. Grupy sąsiedzkiej czujności .....                                          | 104 |
| 5.2.2. Patrole obywatelskie .....                                                 | 105 |
| 5.2.3. Straż miejska i strażnicy .....                                            | 106 |
| 5.2.4. Oddziały kary i szeryfowie .....                                           | 108 |
| 5.3. Doświadczenia polskie .....                                                  | 110 |
| 5.3.1. Patrole obywatelskie .....                                                 | 111 |

## Rozdział 6

### *Community policing* .....

116

|                                                              |     |
|--------------------------------------------------------------|-----|
| 6.1. Krótki rys historii policji w Polsce i na świecie ..... | 116 |
| 6.2. Modele działań policyjnych .....                        | 119 |
| 6.3. Charakterystyka modelu <i>community policing</i> .....  | 123 |
| 6.4. Refleksje praktyczne .....                              | 132 |

## Rozdział 7

### Rozwiązywanie problemów społeczności lokalnych .....

136

|                                                                                                                     |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 7.1. Metody rozwiązywania problemów .....                                                                           | 136 |
| 7.1.1. Charakterystyka czterech metod rozwiązywania<br>problemów kryminalnych SARA, CAPRA, PROCTOR, Metoda 5I ..... | 138 |

|                                                                                          |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 7.1.2. Cechy wspólne metod (SARA, CAPRA, PROCTOR, 5I) .....                              | 139 |
| 7.1.3. Zasada formułowania celów działań w rozwiązywaniu<br>problemów kryminalnych ..... | 146 |
| 7.2. Metoda pięciu kroków CAPS w rozwiązywaniu<br>problemów kryminalnych .....           | 147 |
| 7.3. Zasady przeprowadzania działań profilaktycznych .....                               | 151 |

|                           |     |
|---------------------------|-----|
| <b>Bibliografia</b> ..... | 155 |
|---------------------------|-----|

|                          |     |
|--------------------------|-----|
| <b>Indeks osób</b> ..... | 159 |
|--------------------------|-----|